

SEBASTIÀ SERRA

Els estudis sobre la contemporaneïtat a Mallorca

A Mallorca, des dels anys 80 ben començats un col·lectiu de persones que estudiarem història, la majoria dels quals hem continuat fent recerca i docència, articularem un conjunt de seminaris, trobades, publicacions i altres activitats per tal d'analitzar i debatre l'evolució de la nostra societat contemporània. El nostre àmbit de treball ha estat durant aquests anys la història cultural, política i social, però indubtablement amb una base en la història econòmica i amb una interrelació entre els diversos aspectes que configuren l'esdevenir històric. Pens que la majoria d'homes i dones que hem participat en aquest projecte que s'ha anat vehiculant ho fèiem a partir d'un compromís amb el país, amb el nostre fet nacional, en definitiva, amb la nostra identitat.

En conseqüència, el passat, el present i el futur han estat i són presents d'una manera constant en el grup que s'ha articulat com a Grup d'Estudis de la Cultura, la Societat i la Política al món contemporani de la Universitat de les Illes Balears. Fa pocs mesos el grup com a tal ha vist publicada una feina de tres anys en un extens llibre de gairebé 700 pàgines amb el títol *El segle XX a les Illes Balears. Estudis i cronologia*. Han participat en aquest llibre 22 autors i autores.

Hem de destacar els treballs respecte al catolicisme social i al maurisme, les conseqüències de la Guerra de Cuba, l'emigració, la història de la premsa, el regionalisme i nacionalisme, la biografia i l'entramat econòmic i polític de Joan March Ordinas -Verga-, el moviment associatiu, història de la producció cultural i dels intel·lectuals, l'evolució des del decenni de 1920 a la Guerra Civil, el franquisme, l'oci a partir dels anys 60, el turisme com a fenomen globalitzador i la transició democràtica.

La nostra perspectiva és la d'analitzar els temes que tal vegada puguem anomenar centrals. Una de les qüestions a

ressenyar és que continuem pensant que cal fer història dels pobles de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, però també creïm que és important i necessari seguir amb el procés d'informació i de relació entre els diversos pobles de les Illes Balears. Partim com és evident de l'espai cultural comú amb Catalunya i País Valencià. A la nostra tasca han tingut molta d'importància recerques anteriors a les nostres i la feina de promoció realitzada per persones, com Bartomeu Barceló Pons, Josep Massot i Muntaner,

“El Grup d'Estudis de la Cultura, la Societat i la Política al món contemporani té present de manera constant l'esdevenir històric”

Miquel Duran Pastor, Pere Gabriel, Vicenç Maria Rosselló Verger, els cinc des de l'àmbit de la història i de la geografia humana. Hem esmentat persones que presentaren les seves recerques inicials i bàsiques des dels anys 60 fins als primers 70 referides al món contemporani i que han obert camins plurals i diversos. Amb el pas del temps i des d'una perspectiva rigorosa amb el coneixement però també amb la idea d'una difusió màxima va començar a aparèixer al final de 1988 una de les publicacions indispensables pel coneixement de Mallorca, la *Gran Enciclopèdia de Mallorca*, en la qual hi treballaren moltes de les perso-

nes que constituïen el Grup d'Estudi de la Cultura, la Societat i la Política al món contemporani.

En el si dels seminaris de moviments socials i ideologies que hem organitzat des de l'any 1986 fins a l'actualitat s'han debatut moltíssimes de les qüestions que configuren la nostra contemporaneïtat. A hores d'ara, s'ha romput la inèrcia de no abordar la història contemporània i la seva problemàtica. Una de les preocupacions que tenim és la de la difusió dels estudis i plantejaments. Moltes han estat i són les hores que hem dedicat a publicacions, cursos... i a la tasca a través de premsa, ràdio i televisió. Amb orgull hem de ressaltar la col·laboració en el suplement del diari *Balears* de 1986 amb motiu del cinquantè aniversari de l'inici de la Guerra Civil, tema central a la Mallorca contemporània. També vàrem col·laborar intensament en el col·leccionable *Memòria Viva*, publicat entre el 1995 i el 1996 pels diaris *Última Hora* i *Diari de Balears*, analitzant la transició democràtica, però incloent-hi els antecedents i molts d'aspectes de l'etapa autonòmica.

La nostra tasca en diverses ocasions ha rebut el suport d'institucions, concretament l'Institut d'Estudis Balearics i el Consell de Mallorca, que han permès, sobretot la primera, la realització de jornades d'estudis històrics i de publicacions diverses. De totes maneres, també hem de dir amb tota la sinceritat que molts pocs són els suports per a la recerca i sobretot per a la gent que ha acabat els seus estudis universitaris.

Hem de fer un esment final a la Xarxa d'Història Cultural de la Mediterrània i del Grup d'Estudis dels Intel·lectuals, coordinats pel professor Jordi Casassas Ymbert de la Universitat de Barcelona, i la tasca de Josep Termes Ardévol.

Professor d'Història Contemporània de la Universitat de les Balears